

Šla sta potem viteza branitelj in rešitelj mesta od Škotskih vrat v Turške približevalne rove do Štubenskih vrat. Kamen v jarku med cesarskimi in Škotskimi vrati kazal je kraj, kjer je počival trudni in zdelani kralj. Ta sam na sebi malo vredni spominek, za Dunajčane pa velike zgodovinske važnosti, je izginil, ž njim tudi marsikaj drugega, ko je Napoleon I. že po sklenjenem miru meseca oktobra in novembra leta 1809. vse naredbe od Koroških, Štubenskih vrat noter do trdnjave na „Elendu“ odpraviti dal.

(Konec prihodnjič.)

Ozir po svetu.

Hiša za slepe v Lincu.

Naša Avstrija ima prav malo taci humaniternih zavodov, v katerih se izreja nesrečna mladina, ki je slepa ali mutasta. In vsi taki zavodi, kakor na primer, hiša za gluhoneme (mutce) v Gorici, hiša za slepe v Lincu, niso državne naprave ali javne dežele, ampak stvar so najbolj dobrotljivih ljudi.

Ker za slepe otroke ima Kranjska dežela nekoliko štipendij, s katerimi se pošiljajo v Linc (gornjo Avstrijo), zato vstrežemo morebiti nekaterim bralcem „Novic“, ako nekoliko opišemo Linški inštitut za slepe.

Ta zavod je privaten, se vzdržuje po dobrotnikih in pa po plačah, ki jih odrajujejo v ta zavod sprejeti slepi. Vodjo, ki je zmirom duhovnik, izvoli Linško škofijstvo, potrditi pa ga ima c. k. deželna vlada.

Redna učitelja sta 2, učiteljice so 3, poleg teh so pa tudi izredni učitelji za petje, orglje, citre, pletenje jerbacev itd. Nauki v 3 razredih so: krščanski nauk, branje, pisanje, slovnica (se ve da nemška), računanje, spisje, zemljepisje, prirodoznanje, fizika, geometrija, petje, ročna dela (dekliška in deška) in telovadba.

Slepih moškega spôla je zdaj v tem zavodu 24, ženskega 18, skupaj 42; med njimi 7 do 14 let starih 24, 14 do 18 let starih 11, vsi drugi so stareji, eden je blizo 50 let star; — 24 je zakonskih otrok, 18 pa najdencev, — 31 jih je iz gornje Avstrije, 5 iz Kranjskega, 2 iz Koroškega, 2 iz Salcburškega, 1 iz Štajarskega in 1 iz Tirolskega, — vsi so katoličani.

Hrano imajo dobro, naprav za razveseljevanje tudi ne pogrešajo.

Kdor hoče v ta zavod sprejet biti, mora najmanj 6 let star biti, čez 14 let starega ne vzamejo nobenega, sicer mora biti zdrav in poduka zmožen. Vodstvo v Lincu jih sprejema. Letna plača za slepega znaša 105 gold. Obdržijo se 8 let, potem morajo domú.

Vreme in življenje v Kalabriji na Laškem.

Pismo Kranjca Kranjcu. *)

Predragi prijatelj! Jez vzamem peró v svojo desno roko, da Ti dam vedeti, kako se tukaj v Kalabriji godí. Želim, da Te zdravega in veselega dobí to moje pisanje, kakor sem jez zdrav, hvala bodi Bogu!

Vročina se je začela grozno huda, letina kaže lepo, pšenica je že pred enim mesecem bila v klasji, drevje pa je ocvelo že prve dni sušeca. Meseca avgusta pa ne bode ne enega lista zelenega od same vročine, ki je taka tukaj, da prav tla gori in jo človek komaj strpi.

*) To pismo je, kakor je omenil dopisnik „iz zgornjega Zemona“ v zadnjih „Novicah“, došlo mu od prijatelja iz Moplunga v Kalabriji, kjer delajo železnico. Kalabrija je najjužnejši konec Italije, sila vroč. Pismo prostega delavca je zanimivo, zato naj gré po svetu. Vred.

Pa bi še vse prestal, ko ne bi imeli tako slabe vode in slabega zraka. Mislim, da zapustimo kmalu to železnico, pa jo odrinemo proti naši zdravi deželi domú. Mašina je že začela šuto na linijo vozit, tako, da do septembra ali pa oktobra meseca bode železnica gotova. Pasalo je že eno leto, kar smo proč od naše domovine, pa nisem še slišal maše brati in ne zvona k maši zvoniti. Dela se tukaj vsak dan, naj je praznik ali nedelja; tudi tukajšnji kmetje ne poznajo nobenega praznika, na dan sv. Telesa in vse praznike kopljejo in orjejo. Samo na dan sv. Katarine nobeden ne dela; to jim je velik praznik, ta dan si opanke sušijo, nosijo se sicer tako, da bi Fatur va-nje strelil, ker bi mislil, da so kosmat medved, kajti hlače in lajbelc imajo iz ovčjih kož, katerih dlaka je ven obrnjena; klobuk je en pošet visok; opanke imajo iz surove kože, pa tako, da le na prstih imajo malo kože, na peti nič.

Moplungo 6. maja 1878.

Kratkočasnica.

Jezikoslovka.

(Vsakemu svoje.)

Madjarski jezikoslovec: „Beseda ‚bolha‘ v našem jeziku ni naša domača, nego slovanska; tedaj smo dobili Madjarji bolhe od Slovanov.“

Slovanski jezikoslovec: „Istina; ali óno živalico, ki ima šest nóg, a lazi vendar po glavi,* imenujete s pravo madjarsko besedo tetii; — take živalice ste prinesli tedaj vi iz Azije sabo.“ —r—

Naši dopisi.

V Gorici 2. junija. — V mnogih vaséh po Lahih in Brdih so bile te dni posebne cerkveno-patriotične svečanosti o priliki, ko se je prebral cesarjev odgovor na znano vdanostno adreso. Odlično sijajna je bila ta slavnost pretekli četrtek (na vnebohod) v bližnji Podgori, ki je že nekako predmestje Gorisko. V Podgori stanujeta eminentno avstrijski grajščak grof Iv. Lud. Attems in lastnik sloveče ondašnje papirnice, g. baron Ritter; v ostalem pa je Podgora zadnja slovenska vas proti Furlaniji. Že v sredo večer so pokali možnarji in se je odmeval njih grom celó po Gorici, koder je bilo tiho. Drugi dan so bili zvonik, trg pred crkvijo in papirnica okinčani z zastavami cesarskimi, avstrijskimi in slovenskimi. Slovesne maše, pri kateri so bili za častno stražo uniformirani gasilci Ritterjevi, udeležili so se občinsko starešinstvo, bar. Ritterjeva — dasi protestantovska — družina, — in vsi fabriški uradniki iz Stračic in Podgore. Po maši je prebral deželni poslanec in Podgorski starešina gosp. Andr. Kocijančič (grof Attems-ov oskrbnik) javno na trgu cesarjev odgovor z dotičnim pismom Primorskega c. kr. namestnika. Potem je bila svečana starešinstvena seja, v kateri se je vse to sprejelo v zapisnik. Poveljevala je slavnost muzična kapela Tržiška (Monfalkonska), ker Goriške ni bilo mogoče dobiti. Od vsega tega naša dva dnevnikarja „L' Isonzo“ in „Goriziano“ prav nič ne vesta. Kdo vé, ali jim je pa znana današnja proti-demonstracija?! Pravijo namreč, da je danes zjutraj „pri sa. križih“, vrh Podgorskega hriba, od koder je najlepši razgled na Gorico, vihrala velika — italijanska zastava s primernim velikoizdajnim napisom. Dvanajst let smo imeli v tem oziru mir — zdaj so začeli spet vganjati stare nor-

*) Pa ne po svoji.

Stavec.